

1. Calovius, Abraham, Decanus Collegii theologiae: orationi
parvae, Paup. Nativitatis ^{invitat.} 1663.
2. Klengelius, Christianus: De hereditate. 1663.
3. Klengelius, Christianus: Sceletus chronologicus
sive methodica compilatio Temporum, quae in
Jure Canonico, Civili, Fundali et Saxonicis occur-
runt. 1663.
4. Klengel, Christianus: De contractibus consensuali-
bus. 1663.
5. Klengel, Christianus: De consulibus Romanorum.
1663.
6. Lederer, Michael Friedr.: De possessione. 1663.
7. Lederer, Michael Friedr.: Furs bestiales. 1663.
8. Lederer, Michael Friedr.: De jure bestiali. Vom Recht
Der Wilden Thiere. 1663. 1725.
9. Lederer, Michael Friedr.: De justitia bellipronte.
1663.
10. Lederer, Michael Friedr.: De subordinatione defen-
sorum imperfectae aetatis. 1663. ? 2. Aufl.
10. Lyger, Wilhelm: De rebus communibus. 1663.

119.6

12. Leszer, Wilhelm: De apanagio. 1663. 2 Bände.
13. Leszer, Wilhelm: De seruo. 1663.
14. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De sanctitate
et iustitia legum Romanarum. 1663.
15. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De iure, quod ratio.
16. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De feudis, quae sunt
et amitti resolutione. 1663.
17. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De personis, quae
feudum dare vel accipere possunt. 1663.
18. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De rebus, quae in feudum dari possunt.
1663.
19. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De successione
proximum collateralem, et praescriptio-
ne feudi. 1663.
20. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De actionibus ad feudum
competentibus, et iudicio feudali. 1663.
21. Martini, ^{Werner} Wilhelm Theodor: De autoritate iuris
feudalis feudorum, origine ac defensione. 1663.

22. 25. Martini, Werner Theodri : De jure Saxonum veteris et
modernis in genere. 1663.
23. 24. Martini, Werner Theodri : De variis feudi divisi-
onibus. 1663.
24. 28. Martini, Werner Theodri : De successione in feudo
ascenduntium. 1663.
25. 26. Martini, Werner Theodri : De investitura feudi. 1663.
26. 27. ^{27. 28.} Neger, Joachim : De jure debitoris, ne egeat. 1663.
27. Wuchter, Jakob : De jure excaudi doctoris. 1663.
28. Ziegler, Kaspar : De Competenti Delinquentium
Judicia et fore. 1663.
29. ^{29. 30.} Ziegler, Kaspar : De mohatra contractu. 1663.
30. Ziegler, Kaspar : De juribus majestatis, quae
est de jure conferendi dignitates, tum Ecclesiar-
um, tum civitatis. 1663.
31. ^{31. 32.} Ziegler, Kaspar : De singulari serenissimi electo-
ris Saxoniae auctoritate. 1663. 2 Bunde. 1663
et 1679

1574.

1663 51
-9

DISSERTATIO IVRIDICA
 DE
CONSVLIBVS
ROMANORVM
 QVAM
 PRAESIDE

CHRISTIANO *Flengeln*
 ICTO AMPLISSIMO ANTECESSORE CELE
 BERRIMO CVRIAE ELECTORALIS VITEBER
 GENSIS CONSISTORII ECCLESIASTICI SCABINATVS
 ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSES
 SORE GRAVISSIMO ETC.

PVPLICAE VENTILATIONI SISTIT
GODOFREDVS SEMVVS
 VITTEBERG.

AD D. XXIII. MAII ANNO M D C L X III.

VITEMBERGAE,
 RECUSA IN OFFICINA HAKIANA.
 M D C C X X X I X.

(5)

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
MICHIGAN
ANN ARBOR
MICHIGAN
U.S.A.

Q. D. B. V.

Venam Reip. facies commodior potiorque
habeatur ceteris; vulgare jam olim inter
eruditos capit agitari argumentum. Non
pauci regale evexere axioma, a natura ipsa
non alienum; idque facilius ceteris tole-
randum. Fucatam in aliis: hic veram
cerni libertatem. Multiplicatio dominan-
tium numero, invalescere serviendi in simul
vilitatem. Ad magnum præterea libertatis indicium esse, præ-
ter Deum & Regem debere nemini quicquam. Quin generosum
& altum imperantis animum discutere plane servitutis opinionem.
Et quemnam aversaturum illum Regem, quem affectus Patrem de-
didisset? quem sanctissimum Numen omni virtutum choro decoratum,
Vicarium sibi vellet. Parere omnes, incertum, an magis imperio
coactos, an virtutum admiratione captos. Exulare invidia livo-
rem, nemine digniorem, nemine meliorum secum cogitante. Quam
sæpe, ajunt illi, in transversum agitur senatus; si qua hunc laudare
sustineas. Quisque proprii commodi studio laborat anxie, sive amo-
re in suos ductus, sive invidia in pares stimulatus. In tam excelsa
fastigio positum esse, multum est: cum paupertate luctantes co-
gnatos habere, vel liberorum turbam, eo ignominie prolapsuram,
timere, derestabile & omnibus viribus deprecandum. Hinc proce-
rum prona; sed exitiosa vero amicitia, dicam? an conspiratio.
Liberis viam ad successionem paraturi, quid non moluntur, negle-
ctis interea temporis publicæ rei cura? si machinis effectus deest,
descen-

descendunt ad vim & movent turbide omnia: vel denique familias
 opum multitudine exornant, ne deinceps lateat quemquam, fuisse
 ex illis, qui clavum gesserint. Cognatos in publicam lucem protra-
 hunt, munerum splendore honestandos; habentes insuper, an impo-
 sito oneri pares humeri; an vero sub mole succubituri, immenso
 rei communis dispendio. Sic publica ornamenta, sic publicas opes
 in privatos lares degerit inexsatiabilis avaritia lues: sic quæ uti-
 litati communi destinaverant majorum vota, privatis cedunt. Gra-
 santur, clamant, cætera vitia: vexat cives inusitata tributorum
 exactio: in servilem conditionem detruduntur; donec conclamata
 pene populi res fuerit. Quod si vero summum populo toti jus asse-
 ras; vel eadem vel majora adhuc imminebunt periculose mala. No-
 ta est plebis levitas, impetus, insania, proprii commodi inexplebilis
 cupido. Triumphat rusticitas, impotentia, furor. Quod tam vio-
 lenta manu invasere imperium, imperiis ruinam minatur præsen-
 tissimam. Magnum illud decus est: quod si vero non moderate per-
 feratur, in ipsos gerentes ruit. Jam vero quid magis familiare
 plebi, quam acerbissimis odiis virtutem persequi; quæ se destitutam
 non tam dolet, quam invidiose indignatur? Tum vero ad ignavos
 & inidoneos deferuntur fasces: factionibus, atque invidia diripiuntur
 vulgi studia, ut plerumque ad ingens virtutis specimen inter-
 pretandum sit, ab incondita multitudine male multari. Quæ igitur
 securitas rebus ita comparatis exoptari poterit, cui paricipan-
 dæ tamen omnis societas inita primum fuit? Quæ quæso quies,
 inquiete ipsa, ut ita loquar, dominante? Nam ubi summa labor,
 partes turbantur. Et hæc quidem omnia satis sibi sapere & usu ve-
 nire non semel, haud negare ausim; perperuo tamen illa felicitatis
 momenta circumstare regale decus; ac prædictam modo vitiorum
 rabiem usque quaque invadere cæteros Reip. status, dubium non le-
 ve habet. Non eadem congruunt omnibus. Diversa capita, diver-
 sâ sententiæ. Et sicuti cibus idem ad hujus palatum facit, quem
 tamen alter abhorret magnopere: ita & quidam hoc imperii genus
 exosculantur, quod fastidiose detestantur alii. Quam sæpe affertur
 quam

quam sæpe consuetudinis inveteratæ ratio multum valet? quam sæpe plus est in opinione quam veritate? versatiles plebis animi sunt, mox huc, mox illuc inclinandi. Fucus non raro eis imponit: aliorum dolus decipit sæpius: plerumque immensus libertatis, ficta quamvis & facile nocituræ, amor. Quoties hujus verritur negotium, Dei illi obliti, neminem reveriti, ruunt in omne nefas & quo quemvis sua libido ducit. Grata sunt regna: veneranda sunt: & proclamarem ad Monarchiæ felicitatem, modo Regem genius admittat populi; modo æstiment probitatem imperantis subditi; idque nomen non exosi fastidiant. Quod si vero plebs execrata virtutem, aut, si nulla in regnante est, pertasa tyranni rabiem, jugo excusso, optimaribus deserat, vel sibi ipsa cupiat fasces, libera vita laudata: ergone tum unius regimen præferendum? & infelices statim tales clamitandi, quod non sub Rege degant? Natura ipsa nos inclinat ad libertatem, rem inæstimabilem: quam si veram indipisci nequimus, ad simulatam denique prolabimur, contenti qualemcunque possidere. Hinc quamvis in Aristocratia vel Democratia legum sancitis quoque teneatur populus, non minus, ac in regno; attramen libertatis umbram non raro veræ præponere consuevit. Quapropter non simplici ratione quendam statum præ alio exzulerim; sed eum demum, qui Reip. moribusque gentis congruus videatur. Habeat sua encomia Monarchia; non iis destituta squalet Aristocratia, vel sæpe huic permixta Politia. Quod si per exemplorum seriem ire placeret, suppeterent non pauca. Læceat nobis in præsentem in Romana subsistere Rep., in qua præter regium imperium, cætera quoque fuere conspecta: sub quorum statu mirum quoque in modum aucta legitur res Romana. Exemplo sint Consules præprimis, expulsis Regibus, in thronum proveci, multis præliis incliti, rebusque gestis in Rep. clari. Adeo ut in præsentem non frustra fore arbitrer; si in eorum naturam intimiorem quædam proluxius paulo persequar; & quidem ad ductum L. 2. §. 16. ff. de Orig. J. & O. M. Quod captum ut Deus clementer provebat, sanctissimum ejus Numen submitte veneror.

THES I.

Regiam stirpem e civitate ejectam locum fecisse Consulibus, ipse Pomponius autor est. EXACTIS DEINDE REGIBUS CONSULES CONSTITUTI, &c. Hujus vero expulsionis justitiam hic expendere, nil attinet. Verum tamen manet, peccati notam ægre hac in re amolitueros fuisse Romanos: cum nullum majestatis decore ornatum, id fatum a subditis experiri, fas sit. Ansam autem his motibus dedisse Tarquinii S. cum negligentiam, tum ambitiosam tyrannidem, & Sexti Tarquinii nefarium cum primis stuprum, rerum memoriae constanter tradunt. *Postremus omnium Regum (sunt verba Flori) fuit Tarquinius, cui cognomen superbo ex moribus datum. Hic regnum avitum, quod a Servio tenebatur, rapere maluit, quam expectare, immisisque in eum latronibus, scelere partam potestatem non melius egit, quam acquiserat. Omnia quæ a Socero laudabiliter constituta, facta ordinataque erant, sustulit atque amovit penitus. Post pergit modo laudatus Florus: tamdiu superbiam Regis populus R. perpeffus est, donec aberat libido, banc ex liberis ejus importunitatem tolerare non potuit. Quorum cum alter ornatissima feminae Lucretiæ stuprum intulisset, matrona dedecus ferro expiavit. Erupit igitur hac occasione data, quod diu jam parturiverat Romana ditio. Inflaverant animos civium potentia, opes, libertatis nimia concupiscentia. Ipsi imperium tenere malebant, quam ejusdem jugo submittere cervices. Ac tum quidem generosa virtus in Rep. florere cæperat, semper ad imperandum magis, quam serviendum potior. Paret tamdiu imagine sapientiæ, donec vitiorum impatiens, terminis verecundiæ dicam, an continentia perruptis, emoliat, quod ante meditata fuerat? Ipse naturæ cursus mutationis sæpe appetitum hominum mentibus it instillatum. Cum enim segreges coeunt homines primum (siquidem sociabiles eos imprimis facit Philosophus) robore metiti imperium, cum anima.*

animalibus, natura ductis, robustissimum quemvis quoque insequuntur; qui robore nempe corporis, animi praesentia, audaciae opinione, caeteris praestat. Et hinc regnorum ortus Tolerant ergo Reges quamdiu placuerint; post tyrannos exossi, proceres sibi sumunt in imperantes, non utique eos itidem, qui corporis mole & spiritus ferocia excellunt reliquos; sed prudentiae fama caeterorum sortem transgressos. Illa enim quantum possint, jam tum cognovere. Et hinc Aristocratiae cunabula. Ad ultimum his denuo avaritiae & saevitiae se deditibus: facile reperti sunt, qui odio sae potestatis gnari, dicto factoque illos laceffivere, omni turba eis adhaerente. Et hinc tandem Democratia prodiit: quemadmodum hanc Reip. periodum enodat Polybius. Et idem fere evenit in nostra Rep. Regalem enim dignitatem in tyrannicam degenerare, populoque gravem incumbere advertens Brutus; stultitiae larvam mentiebatur, ut ita maximum a Rege magistratum nactus, aditum pararet sibi tam ad arcanorum Regis cognitionem, quam ad deturbandum de folio Principem. Insigne calliditatis commentum, per sapientiam stultum esse; & per stultitiam sapientem. Multa enim subducuntur notitiae prudentum, ab astutiam ipsorum veritis, quae penetrare atque cognoscere simulatae negligentiae scena potest. Non occultantur arcana fatuo, vim eorum non intellectuuro; quin iisdem, licet caperet, vix usuro. Inter haec magistratum honores in tales homines conferuntur non raro: ne sani praefecti molesti inspectores rebus tractandis accedant. Caeterum Regibus autoritate Junii in fugam conjectis, juramento, ne unus regnaret postea praestito, consules nati omnem potestatem in se derivaverunt.

II.

Unde vero vocabulum consulis originationem suam traxerit; non usquequaque inter Autores conventum est: qui-

quibusdam officii rationem respicientibus: aliis subtilitatis fastigium: nominis vim denique aliis præferentibus. Sunt, qui a consulendo i. e. rogando deducere præsumunt: quod consulentium officium sit, Senatam & populum consulere. Sunt, qui a iudicando, interpretando: quod in solo Quintiliano me legisse memini, quando inquit; *sine consul a consulendo an iudicando? Nam hoc consulere veteres vocavere &c.* At enim vero placet in præfens Pomponii Etymon: DICTI AVTEM CONSULES, QVOD PLVRIMVM REIP. CONSVLERENT. Non multum abhorret Ulpiani notatio; *Consulis officium est consilium præbere &c.* Id quod quoque eleganter Scriptor Rom. exprimit: *Consulesque appellavit pro Regibus, ut consulere se civibus suis debere meminissent.* Cæterum hic in limine hoc quoque monere habeo; nostros olim Prætores salutato, a præeundo nempe. Et quamvis id nominis aliis magistratum ordinibus familiare quoque deprehendatur; illis tamen velut per excellentiæ vim adhæsisse putaverim. Hinc Festus: *Initio Prætores erant qui nunc consules:* Et Livius: *His temporibus nondum consulem Iudicem; sed Prætozem appellari mos fuit.* Adstipulatur hisce sac. Imperator Justinianus: *est, inquit, Prætoris nomen Romani Imperii proprium & ante ipsos Consules etiam in veteri atque ampla Reip. constitutione usurpatum.* Ante consules ait i. e. antequam Romanum orbem vidit nomen Consulis. Id quod satis sequentia adstruunt, injecta mentione veteris ac præclaræ Reip. per quam statum Aristocraticum vel Democraticum innuere, haud obscure videtur. At enim vero Prætoribus post-hac creatis, generalis illa appellatio in novum magistratum specialiter transcripta est. Et secundum ea tempora legis quoque verba hic informavit J Ctus.

III.

Porro de modo, quo ad tantum culmen emicuerint Nostri, videamus. CONSTITVTOS autem fuisse docet J Ctus
id

id quod ego interpretor electos. Quamvis enim etiam ad succedentes in Imperii clavum id vocabulum porrigi consueverit; domesticam tamen sedem sibi vindicare in electionis actu, tradunt, qui Politica præcepta interiori paulo accuratatione exponunt. Perpetuus sane Imperii conferendi ac maxime fere proprius gentis Romanæ modus electio est; successionis fortunam in una stirpe consenescere haud permittentis. Hinc comitorum institutio: in quibus Magistratus fuisse creatos, quis ignorat? Hinc suffragiorum consuetudo, libera plane nec ullius familiae angustiis inclusa. Curiatibus Numam Regem appellatum, Dionysius autor est. Quin cæteros quoque Reges eadem via ad regni fastigium enituisse, solo Tarquinio, quem superbum appellabant, exempto, facit nos credere Historicorum quorundam intemerata fides. Taceo Tribunos celerum, Quæstores, aliosque Romanorum Magistratus. Et vero quid sanctius electione? quid Reip. commodius? scio quidem præponi eidem a nonnullis inveteratum succedendi modum; sed ab eorum partibus in præfens vix stare ausim: de Aristocrata cum primis vertente negotio, in qua electionis sanctitatem ante omnia laudarem, proficuum Reip. civibus & maxime amplectendam. Felix est status, ubi cuique ad honores liber patet aditus; & ut cum Comico dicam; si cui liber palma in medio posita est. Tum vero omnes artibus incumbere impensius, virtuti litare, vitium fugere, spe tanti præmii adipiscendi freti. Optimatum filii aliorum exemplis stimulari, & ipsi se virtuti dedent; haud ignari, nihil sibi præsidii in natalibus positum. Multos virtutis allicit veneranda dignitas: non paucos ad eam perducit contumeliæ metus. Dolet honoribus excidere; in quorum a pice positos videbamus Parentes. Quod si igitur strenue se gesserint; tum demum in folio confidebunt; non quod Majores id fastigii tenuerint; sed quod proprio Marte, quod Medici solet, id conscenderint. Electores vero honesti

B

&

& prudentes fidemque publico probaturi, quem alium, quam sui simillimum, nominare poterunt? Et quanta quæso charitas? quantum vinculum inter electos & eligentes? Illi his debebunt quicquid est imperii: hi, quo semel eligendos prosecuti, alent spectata fide affectum. Ancipitis animi aufugimus notam: & sæpe errasse confiteri pudet. Populo vero semper gratias referent tales proceres, memoresque, se ab eo subvestos, moderatius versabunt creditam sibi potestatem. Qui bene paruit imperet bene necesse est: nec aliter præstare se aliis poterit (si sibi adhuc constet nec a se plane abierit) quam qualem optaverit ipse privatus. Intellexit id probe præter Romanos cæterosque M. Alexander, non fratri, non cognatis, sed optimo tradi regnum cupiens. At enim vero hæc omnia Arnifæo prolixius exequanda relinquo; haud inepte in ea differenti.

IV.

Sed postquam arrisit electio ad ipsum ejus actum scrutandum convertor. Constituti dicuntur Consules a Pomponio; sed a quo? quinam? & quo modo? nihil habet. Non abs re igitur me facturum spero, si altius paulo ista repetam. Majestatem a Deo in ipsos fuisse collatam, non habet dubium. Nemo enim imperium sibi procudere; nemo vel in se ipsum alteri id concedere valet. Æquales hæc in parte sumus a natura omnes: nec tribuere cuiquam licet, quo destituimur ipsi. Ad Deum igitur, unicum hujus sanctissimæ rei fontem totum deferretur negotium. Ille in omnia creata potestatem tenet ex creandi ordine: Ille pro lubitu eam communicavit marito, Patri Domino, Principi & omnibus, quicumque demum sint, imperantibus. Hinc æternum Numen sine medio procreasse Majestatis incunabula, & adhuc conferre, adstruere haud erubescō; sola facultate eligendi hominibus relicta. Eorum enim ministerio adhibito, sumit sibi Vicarios, ipsius vicem in terris relatuos. His igitur partibus fungebatur hic nominatus ad
tem-

temporis spatium Interrex. Nempe ita de mutationis indole habeo: Regibus ab Imperio exulantibus, eligendi libertas recidebat ad populum. Cum vero aucta jam moles sine imperio non tendere; & ad momentum de formæ habitudine conveniri, non erat integrum; ex Patribus ad tempus quinquendiale prodebat Sp. Lucretius interrex, si Dionysio fides habenda, cui interea temporis obsequebantur omnes. Hic igitur summæ potestatis robore armatus, comitiis centuriatis dictis, stipatus tota corona populi, renunciabat duos Consules: Junium nempe Brutum, & Tarquinium Collatinum. Ad instar omnium hic sit Florus, quando habet: *Populus R. imperium in eosdem libertatis suæ vindices (Junium & Tarquinium) transfert.* Cæterum cur duo magis in publicum placuerint, quam unus, execratio Regis effecit, & suasit forsan insignis Senatorum prudentia, sicut in aliis; ita & hic non vulgari laude decantanda. Hominis animus honoris amplitudine elatus, nec superiore nec æquali agnito, ex facili in transversum rapitur, eoque prolabitur improbitatis, ut subditorum salute susque deque habita, populos in sui gratiam productos autumer. Quod si vero duo ejusdem dignationis gradu conspicui, paremque participantes potestatem præficiuntur; alter alterius coërcitionem veritus, a malo se abstinere, ne illam in se experiri cogatur. Nec poterit monstri alere quicquam unus, altero inspectore negotiorum, & ejus pravitatem in lucem producturo. Dehinc non movet conspirationis facile ineundæ metus. Illius semen ex intimæ amicitiae visceribus provenit: quæ vix speranda, amulationis scintillis gliscentibus. Illa vero quid antiquius est? Quid frequentius inter pares? Ea est generosorum indoles, ut de virtutis prærogativa certent alacres, sibi æqualem superare omnes vires intendant, & quem dignitatis fastigio transcendere nequeunt, virtutis & meritorum opinione eminere

attendent. Rarius inter tales necessitudinis fœdus est; & nescio quod dissidium semper; utile tamen Reip. eique mirum in modum profururum. Dum enim quilibet Reip. studere contendit, ambo suarum actionum rectitudinem emoliantur: ac plebis auram captaturi, omni libidine procul abacta, arrogantiae supercilium, fatale regnantium malum, deresantur, vel non tollere audent.

V.

Absolutis electionis postulatis, in ipsa potestatis consularis adyta, intentiore paulo studio nos penetrabimus. Summæ vero potestatis axiomate eos fuisse condecoratos, Pompeius nobis author est, quando pergit: *PENES QVOS (CONSULES) SVMMVM JVS VTI ESSET LEGE ROGATA FACTVM EST, quam scilicet Sp. Lucretius concinnaverat. Quid enim aliud summum Jus quam majestas, quam imperium in civitate ubique? Recurrunt invicem majestatis jura & ipsa majestas, nec differunt quicquam Politicis. Ac nihil interest an totum an omnes partes posueris. Per jus summum vero cæterorum jurium chorum quoque insinuari, tradant, qui modos loquendi JCtorum intentius paulo scrutantur. Illi enim sicut plurali pro singulari numero, raro quidem utuntur; ita hunc pro eo apponunt sæpius; cum primis si singularis pluralitatis vim tacite commodeque spiraret. Nunc vero nullum summum concipi animo potest jus; nisi cæterorum series implicetur in simul. Omne summum perfectionis notam dicit. Jam vero nil in rerum natura perfectum est; quod non ex omnibus suis partibus constet. Quin non unum jus majesticum abstracte summum summum; sed si conjunctim spectentur summa sunt. Ervero si superiorem quenquam invocare fuissent coacti Consules, jus summum ipsos circumsterisse, frustra propugnaretur. Majestas igitur ipsis asserenda; vel ab expressa JCti mente recedendum: id quod hic tentare, temeritatem saperet.*
Verba

Verba enim sicut jacent accipienda: & textu general. loquente & nos generaliter loqui debere; Jctorum schola docet. Jam vel limitatæ majestatis vel divisæ tum temporis cum alio ordine ne ulla quidem injicitur mentio. Ac equidem si Philosophorum scita arcessere vellemus; non pauca suppetere pro nostro asserto urgenda. Dicitur penes Consules jus summum fuisse. Ubicunque igitur jus summum; ibi est potestas in civitate ubique. Nam non quodlibet jus summum est; sed omnia jura simul summa sunt. quod antea constitit. De hinc ubi est jus in civitate ubique; ibi quoque majestas. Posita enim definitione ponitur definitum. Jam vero assumptum de Consulibus impugniari nequit. Apud eos enim jus summum resedisse, textus arguit, si hoc, ergo & jus in civitate ubique: ergo & majestas. Et vero: quicumque summum jus habent; illi sunt supremi. Qualitas enim subjectum suum perficit & denominat. Hinc posita qualitate, quales etiam dicimur. Nunc vero: quicumque sunt supremi (scil. in civitate ubique; alias supremi non vocitandi) illi habent majestatem. Reciprocantur enim invicem: obtinere majestatem; & supremum esse in civitate ubique. Omnes enim habentes majestatem sunt supremi in civitate ubique: & omnes supremi in civitate majestate gaudent. Et sane quid frequentius est, quam genus poni pro definito? quid enim intererit an quempiam hominem vocem; an rationale animal? Jam vero majestas per jus sive potestatem definiri consuevit hactenus. Ad ultimum penes alios majestas residere non poterat. Abdicaverat imperium Lucretius: nullam potestatem sibi retinebat populus: consentiebat in Interregis, majestatem consulibus asserentis, postulatum: nullum hactenus jus exercuerat, nec in electione reservasse sibi quicquam, legitur. Nolo veterum hic sollicitare testimonie. *Regio*, Cicero inquit, *imperio duo sunt*

i. e. creati sunt pari cum Regibus in omnibus potestate. Hos vero majestatis robur obtinuisse, quis unquam negare sustineat? Hinc quoque Consulatum regiam potestatem salutavit Livius; & dignitarum fastigium Cassiodorus. Agmen claudat Wesenbecius, quando ait: *Præcipuam fuisse Romæ Consulare potestatem, quæ ad exemplum regie dominationis fuit inducta, minime ambitur neque quicquam de regia potestate ademptum, præterquam quod annuum imperium fuit.* Non audio tandem eos, qui personalem Consulibus; realem majestatem (quæ quidem alias geminæ hujus Majestatis distinctio, si hodiernum Romano-Germanicum Imperium amussitata cura introspexeris, vim ac robur suum habet populo attribuunt: siquidem per naturam ejusdem realis dari nequit majestas Princeps ejus postulatam est, esse summam. Jam duo incivitate summa non deprehenduntur. Aut realis aut personalis igitur alterutra inferior erit, quod si hoc, minor majestatis appellatione non insignietur.

VI.

Et vero modo singulas jurium classes, summam potestatem integrantium, de currere amemus; commentabit se præsentissimum majestatis argumentum illico. Inter illa vero eminent in caput potestas. jus omni imperio quam maxime naturale, & principium, ex quo cætera, quæ in subditum valent, haud obscure promanant. Nullæ Leges (ut cætera taceam) poterunt scribi, terrorem majestatis non reveritis: non in bellum educi quisquam, nisi ex hoc juris capite. Illo vero Consules initio fuisse circumdatos, ex textu elucescit. Jure enim summo polluerunt: jam vero nulla potestas sine jure vitæ necisque summa laudari meretur, quia ne ullum jus majestaticum absolute exerceri potest; principali hoc fundamento everso ex hoc enim cætera pendere omnia, infra annotabitur. Et quid
in re

in re manifesta laboro? Junius testis venit, ipse hoc jus executus. Ille enim adolescentes nobiles suosque ac sororis filios; quod consilio Reges reducendi inuito, comparata factione, turbulento dramati caput dederant, securi percussit; si quidem fides habenda Livio, Plutarcho ac Dionysio. Quis jam dubium reddiderit jus vitæ & necis Consulibus, tam manifestis indicijis rem loquentibus? Frustra enim sunt, quicumque hoc judicium ad privatum interpretari præsumunt: Romulum primum Regem omnibus Patribus tam in natos coercendi ac puniendi capitali quoque supplicio potestatem fecisse. Ex hoc igitur nomine illo mortis genere juvenes affectos: non autoritate publica; non vi summæ potestatis. Quamvis enim facile dederim tum temporis jus vitæ & necis in liberos Parentibus; ultra causas tamen privatas id porrectum a Romulo, nec exempla nec ratio suadent. Luat publice, quisquis peccavit in publicum; & qui læsit omnes, in omnium quoque ore plestendus venit. Salus populi privato committenda non est; quæ sæpe ex pænæ severitate crescit; conniventia vero malo tentanda facile & evellenda. Suspectum hac in parte domesticum judicium quam sæpe affectus impensior ex virtutis tramite in devia injustitiæ proruit? male qui videt, causam decidit; nec ullus fere tam durus Pater, qui filii precibus delinitus, petitioni non cedat. Proinde Romulum publicas causas exemisse, veritati admodum est consentaneum. Et enim vero non ut pater, sed ut summus Judex in mortem dedit proditionis reos Junios. Omnem enim amorem, omnem affectum exiit hic dicam magis, an simulata scena occultavit? Non alio sane, quam restitudine judicij se suis probaturus, nec suo parcere sanguini demonstraturus, delictis contaminato, id quod forsan Parens migrasset, privati personam referens. Ad ultimum quod illi jus in sororis filios? quod in reliquis con-

spira-

spirationis focios? quod vel unice nostrum assertum in dubitatum reddit. Sequebantur Patris familiam filii a suo igitur Patre coercendi, si privata quaestio hic obtinisset. Minus movet, quod alii nescio hic quam auctoritatem populi somnient, qua duce morti damnasset Brutus fontes: siquidem haud mora, in consulto populo, quin & contranite paululum, suum jus exercuit.

VII.

Ex hoc igitur fonte propullulat legum latoria potestas; ut legi, de qualibet civili re a personis Majestaticis condita, teneantur obsequi parentes, nisi refractarii multam gravem in se experiri malint. Frustraneum fuerit omne iudicium civile, nisi illud exequi & valido decreto in actum deducere queant. Hoc vero jus tum transcriptum est in Consulibus: adeo ut omnia tum eorum iussa legis valorem quodammodo sortirentur. Inutili enim sat accuratone quidam primis Reip. temporibus leges denegant, quod regnantium manu tunc omnia fuerint administrata. Nam imperantium voces, licet in Scripturam non redactae, vivae leges sunt: nisi ad sentum R. specialiolem notionem legis capiamus: quam vero hic non intendimus. Legum latorum igitur officium in eo potissimum se commendat; ut variata temporum, actionum & personarum facile, iudicium quoque civile mutatis aptent, legum sancita vel migrent, vel abrogent, vel si leniore via incedere liceat, commode explacent, vel antiquata, rei tamen communi proficua restaurata inducunt. Egregia omnia & a costis Consulibus fere observata. Condita urbe Roma, consulenteque immani multitudine, hanc incondito motu tendentem sine legum tenore regi non posse, pronuntiabat idem & conditor & Rex Romulus. Hinc ad hanc curam conversus leges tum folio fulciendo, tum rei communi privatorum stabilien-
da, praescripsit. lisdem mox partibus functi successores
&

& cum primis Tullius. Priores Reip. forma excussa pro-
 scribentur Nostri, odiosas & satis populo suspectas: harum
 quamplurimas consuetudine approbatas fovebant, incerti
 juris nomine a Pomponio expressas. Inde est, quod Pa-
 tria potestas moribus recepta dicatur Ulpiano. Inde est,
 quod mœnia sacrosancta habeantur, & alia, quæ hic repe-
 tere nimis longum foret. Ac quasdam equidem sanctiones
 ex istis nominatim confirmatas a Nostri legimus. Quid?
 quod nonnullæ de contractibus latæ, & sive negligentia
 torpore exoletæ, sive nequitia Tarquinii, reprobata, re-
 novate a Junio fuerint; quod populares viderentur & hu-
 manitatis æquitatisque plenissimæ. Sat prudenter equi-
 dem. Corpori enim hominis per singulos dies aliquid vi-
 tii accrescit, quod nisi tollatur mortiferum parit morbum:
 Resp. quoque quotidie a primo suo robore abscedit, ad
 quod nisi revocata senio demum expirat. Novas vero fa-
 bricasse & in ordinem redigisse leges Nostros, non vero
 videtur simile, tacente nostro Jure, & tota rerum condi-
 tionum turba. Cadat ergo formula, quicumque hoc jus
 Nostri ambiguum reddere contendit; quod nova non
 erexerint sancita; quin id potius cum summa sapientia am-
 bulasse crediderim. Moderate ferendum novum impe-
 rium: nec multis innovationibus onerandum. Imminu-
 i jura plebs putat, quoties gliscit potestas. Prior ad
 mutationem, prioris nondum oblita. Confundit ejus
 memoriam novarum sanctionum multitudo: & ad suum
 commodum quamvis fixas ad damnum sibi interpretatur.
 Peregrinum victum non bene statim concoquunt stomachi:
 & salubrem quamvis, fastidio tamen ducti, non sine visce-
 rum motu reddunt. Perinde cum legibus populo feren-
 dis se habet. Subitam veterum mutationem novarumque
 duram inductionem non patitur; utilitateque vel non at-
 tenta, vel ejus anxia diligentia sprete, excutit jugum am-
 bi-

bitiosum & insolentia suspectum. Hinc consternationis materia: hinc tumultuaria concio: mox conjurationis actus & fatales turbationis procella. Quae omnia praevidere boni imperantis est: evitare non nisi optimi. Illa igitur cura nihil antiquius habuere aut prius Nostri. Quamdiu vero hanc consuetudinem incerti juris tenuerint definit, Ictus cit. L. 2. §. 3. quando subjicit: idque prope 20. annos passus est. Quod spatium an longius protendum sit, nolo hic laceessere Historiarum compilatorum controverfias, eorumque anxias computationes emendicare. Sufficiat in praesens probasse; quod nullum novum jus, subditorum statum concernens, fixerint consules nostri.

VIII.

Haec quippe omnia de Lege ad privatorum conditionem respiciente intelligenda veniunt: quasdam enim publicitas regiminis stabilendi, non iverim inficias. Nec ea turbaturae metuebantur plebejos animos. Quo faciunt Livii verba asserentis; *Brutum ex Senatus consulto ad populum tulisse, ut omnes Tarquinia gentis exules essent.* Quod tamen edictum proscriptionis potius, quam legis propriae summae titulo insigniendum, adstruxere alii. Tentari porro posset, per Senatus Consultum non indigitari SCA, quorum passim in nostro corpore injicitur mentio, *quaeque ordinis amplissimi decreta, item amplissimi ordinis consulta salvantur.* Quamvis exinde non negata velim illis temporibus consulta Senatus: id saltem adverte, abhorruisse ea & tempore Regum & nostrorum Consulum edita multum ab iis, quae hodie nostri Juris classem exornant. Tum enim temporis ad instar consiliariorum adhibebantur examinandis consiliis Senatores. Hinc denuo saepe laudatus Dionysius: Senatui dignitatem ac potestatem eam addidit Romulus, ut de iis, de quibus a Rege ad ipsum relatum esset, decernat &c. Proinde nihil quicquam extricabant
ne-

negotii, quam quod eis imponebat Princeps; nec fortiebatur decisum legis valorem nisi superveniente Regis auctoritate. Habuit enim eos ut Paterculus meminit instar consilii publici. Ex arbitrio itaque regnantium pendebat, an consulto Senatorio ordine & rogato populo disponere an vero eas sententias cognitatas ratas pronunciare, an in diversum abire voluerint. Quamvis prius magis frequentatum constet, ut imagine quoque libertatis eo facilius imperata facerent subditi, ipsi a regiminis exercitio non plane exclusi. At enim vero voluntarium saltem id existimaverim, & regio & Nostrorum statu florente, quod in necessitatis postea transit legem. Nostros enim migrasse aliquid circa Senatorum dignitatem, majoremque potestatem pristina in ipsos transfudisse, nulla vestigia Annales habent. Processu tamen temporis frequentius Senatorum prudentia consuli adsuevit, donec ut Pomponius ait, *quia plebs difficile convenire cepit, populus multo difficilior conveniret, h. e. ut Justinianus loquitur; cum auctus esset populus in eum modum, ut difficile esset in unum eum convocari; necessitas ipsa (ut Ictus progreditur) curam Reip. ad Senatum deduxit.* Quam quidem causam vellicant nonnulli, ut pote inermem nec satis validam; quin in congruam plane, si principia attendas Sctorum, longe ante hanc transcriptionem usurpatorum: attamen si mentem ICTi, non principalem sed impulsivam, vel concurrentem saltem adducturi causam recte perpendere ament, expirabit forsan absurditatis color. Eo enim videtur ipse collimare, tum demum Scta propria Senatus auctoritate facta cepisse; & quidem de iis rebus, quæ alias ad populum ferri, & de quibus ipse legem sancire solebat. Tunc vero poterat proprio motu legem scribere Senatus; nec ei incumbere amplius operiri, donec cosuleretur. Omitto cæteras differentias exequi, quomodo loco, numero Senatorum, forma concepta & aliis

SCTa sub Regum & Nostrorum ævo facta, ab hodiernis fuerint diversa: potiora attigisse sufficiat.

IX.

Reliquorum quoque juri proprietatis vindicanda Nostris breviter. Et vero exercitum quoque scripsisse summos duces, ductitasse eum in bellum Nostris, agmina in armis stantium circumvixisse, imperata dedisse, omnibus Imperatoriis officiis functos, inducias pactos, fœdera pepigisse, pacis legem victis præscripsisse; quoad omnia post cæteros cum primis Livius perspicuus auctor est. Hinc oratorum Princeps: *Consules militiæ summum jus habent: nemini parento &c.* Quid de reliquis dicam? vectigalia exigere, tributa recipere, sacrorum curam gerere, circa ærarium dispensare. Postremum exemplo Bruti, servo Vindicio pecuniam ex ærario largientis & libertatem addicentis, satis superque liquet. Idem sacrificulum etiam regem ad certa sacra obeunda, quæ a Regibus hætenus consueverant fieri, creavit. Cæterum Collatino invidiæ suspicionem contrahente, & ex urbe exsule, Valerium in deficientis locum suffecit Junius. Tum vero ambo æquali consortio conjuncti, numerum Senatorum ad centum & septuaginta quatuor, si Festo fides habenda, imminutum, primoribus equestri ordinis adscriptis, iterum expleverunt. Infallibile argumentum potestatis circa magistratus ordinandos. Et cum tantos magistratus constituerint, quis reliquos inferiores nominasse, unquam addubitet? Cui enim magis licet, eidem & minus ex injuria denegatur. Tributa & vectigalia assumpsisse belli apparatus evincit, sine pecunia vix meditandus.

X.

Nunc demum ad provocationem devenio: Jus omnium maximum & potissimum hic disceptatum. Cæterum tam arcto vinculo majestati connexum, ut nullo modo

do illa salva & incolumi avelli, aut sine ea jus summum, quod hic inculcat ICTUS, conspici queat. Suprema enim illa & decretoria jurisdictio forma & substantia est majestatis cujus provocationem tibi non retines, ejus ne superioritatem quidem habes: quam abdicare, facto tectoque imperii jure, nemo potest. Eam vero circumstetisse Nostros vel ex ipsius *fl.* nostri ultimis verbis conficitur: QVI NE PER OMNIA REGIAM POTESTATEM SIBI VINDICARENT, LEGE LATA FACTVM EST, UT AB EIS PROVOCATIO ESSET &c. Primum enim summum Jus ICTUS iis attribuerat: post illud infractum asserit lege condita. Substituisse oportet, quod corruit: nec privabor, cujus copia nunquam mihi facta est. Exponit simul causam impellentem: ideo excidisse illis juribus, ne regiam potestatem affectarent. Quis vero illud moliebatur? Quis legem de provocatione alienanda fanciebat? Valerius certe, nisi omnia Historicorum fundamenta destruere placeat. Is enim, Bruto in pugna contra Veientes, Tarquiniae gentis defensores, hasta transfixo, victo pulsoque hoste superior, lectis spoliis, Romam inde triumphans revertebatur. Tum vero mutatis vulgi animis, ex favore suspicio, ex suspicione invidia. Collegam enim non furrogabat in mortui locum; ædificium moliebatur in summa Velia, alto fatque munito loco; ut arcem inexpugnabilem ibi fore, Valeriumque regnum concupiscere, velox jam fama totam urbem discurreret. Sive revera id animoolvebat, sive fucus imponebat turbæ, hac in parte facile credulæ. Illa enim libertatis semel paratæ tenax, postquam vel minima vox ejus perdendæ inaudita est, vel exilis conjectura apparet, sui impotens prolabitur, præversurâ tyrannidem potius; quam expectaturâ. Hinc stupens novum monstrum, prioris adhuc satis memor, seditiosis vocibus sparsis, tantum non tumultuabatur. Tunc vero Valerius, in hisce periculi imminentis

angustiis destitutus, imperii clavum sibi extortum iri prævidens, ad Politicam artem conversus est. Demolitus de nocte ædes, post progressus in concionem populi, submittebat fasces. De hinc lege de provocatione ad populum concepta, Consulibus summum Jus abstulit, quod certe antea possidebant. Brutus enim nunquam, nec eo vivo Valerius aut initio Collatinus, brevi imperio infelix, quicquam instituerunt populo in visum. Qui igitur regiam potestatem sibi vindicaturi metuebantur? Defuncto vero ex vulnere Bruto, tum demum Valerius, in diversa abiturus, per illam legem coercebatur. Quod si vero illam affectati suspicionem imperii caute declinasset; nec talis forsan effectus, sine illa prævia causa, insegurus fuisset. Ad ultimum dicit Pomponius: *LEGE LATA FACTVM EST. Quodcunque ergo prodit: antea non adfuit: Quodcunque mihi acquiritur, eo antea me orbem fuisse oportet. Quod enim jam meum est, amplius meum frustra efficitur. Quin per illam legem delatam ad populum provocationem, quis deneget? Apud quem enim interea temporis resedisset? (Majestas enim expers divisionis, omnes classes perfecte expetit:) Apud interregem? qui omne imperium Consulibus circumdederat. Apud senatum? qui inferior & magistratus a Consulibus ordinatus, suppletus pro lubitu, sicut tempore Regum convocabatur & dimittebatur. Quæ ergo superioritas; quam tamen desiderabat summa provocatio? Apud populum? ergo erroris insimulandus cum ICTO Imperator, dum asserit ille, tum demum lege effectum fuisse. Ejus vero authoritatis sanctitatem tentare; nefas censebitur. Quare manet apud Consules nostros tum temporis sitam fuisse, donec eam abalienaverit Valerius uti supra constitit.*

XI.

Et sane omnes partes majestaticorum jurium hactenus
decla-

declaratæ fuere & stabilitæ, ut quicumque eam integram
 Nostris adhæsisse adhuc pertinaciter negatum ire sustineat,
 in profusos errores se induat. Ac qui equidem veritati
 ipsi cedere detrectat; speciei attendat solummodo & opi-
 nioni, facile hic eum ad veritatis simplicitatem perducturæ.
 Fallunt quidem externa signa sæpius: quoties vero rei ipsius
 indoli accurrunt, non spernanda temere. Præ cæteris in-
 ternosci, & a reliquo populo discerni multum juvat: & sæpe
 habitus excellentior nescio quam reverentiam vulgi animis
 infundit. Non enim tam honor quam ejus insigne attendi-
 tur. Quare adoranda Reginum insignium dignitas No-
 stros quoque eximie adornavit, quæ Consularia ab Ulpiano
 non immerito appellata. Euntes antecessant lictores, suc-
 cinctis vestibus expediti apprehendendis coercendisq; fa-
 cinorosis, quin fasces præferebant, parati quoque submo-
 vendæ stipantium turbæ. Hinc Livius: *Omnia jura, omnia
 insignia primi Consules tenuere: & iterum: Consules in sedem
 processere suam, missique lictores ad sumendum supplicium; nu-
 datos virgis cædunt, securique feriunt.* Tum temporis enim
 & supplicium sumebant de fontibus lictores, fasciculo vir-
 garum & securium, quæ eis hærebant, id satis indicante.
 Liceat hic Plutarchum audire, sat prudenter in hujus rei
 causam differentem; *Vel indicium, inquit, id fuit iram ma-
 gistratus non debere in proclivi esse & soluto: vel propterea sic
 institutum, ut solutio fascium, quæ paulatim fit, moram ali-
 quam iræ injiceret, & cunctationem: fecisseque nonnunquam,
 ut sententia de exigendo supplicio mutaretur. Virgas vero &
 secures simul ipsis prælatas, ut cum vitiorum alia sanabilia sint,
 alia insanabilia, virgis corrigerentur, quæ emendari possent,
 securibus amputarentur immedicabilia.* Hoc igitur insigne
 tantum terrorem incutiebat animis, ut ad eximium indi-
 cium potestatis in caput plebi fuerit. Hinc duplicatis
 fascibus, arrogantia opinionem a populo sibi metuentes
 Con-

Consules, convenere invicem, ut alternis mensibus cum securibus fasces haberent. Hinc per circuitum Ovidius ita alloquitur Consulem:

Cum tua bis senos numeraret purpura fasces.

Proinde prior iis potitus Junius eorum quoque vim exeruit in plestendis proditoribus. Alteri vero Consuli listores interim cum virgarum congerie famulatos esse, post reliquos Jano Grutero arridet. De cætero recte atque ordine egisse Nostros, divisis fascibus, probabit, quisquis Politicas hausit artes. Sæpe externa & moderata species multum valet ad dementandam plebem. Ex illa judicat simplex ac fatua; & haud raro non tam ipsam rem, quam ejus signa averfatur. Adhæc necessitatis lex ipsa monebat, ut comparata modo dignitate non ambitiose uterentur. Statum enim confirmaturos plebi aliquantulum indulgere oportebat: ut quocunque modo libertatis participes cives sibi visi, eo mitius adsuescerent novæ regiminis indoli. Non possum quin Livii effatum sat acutum apponam, quando, *Libertatis autem, inquit, originem inde magis, quia annum imperium consulare factum est, quam, quod deminutum quicquam sit, ex regia potestate, numeres. Omnia jura, omnia insignia primi Consules tenuere, id modo cautum est, ne si ambo fasces haberent, duplicatus terror videretur.*

XII.

Inter hæc sella curuli, ex ebore confecta, vestos quoque ad exemplum Regum Consules, abs se satis clarum est. Cur enim ea sede se abstinerint, successoribus quoque eandem, quamvis non pari Jure, occupantibus? De majore, ait Sueronius, negotio acturus in curia, medius inter Consulium sellas, Tribunicio subsellio sedebat. Nec de prætexta toga dubitaverim, succurrente satis Lipsio. Veteri, scribit, Rep. apud Consules hæc in usu: *Fasces duodecim cum listoribus, sella curulis, prætexta toga eaque domi*

domi sumpta primo magistratus die, ante DEOS penates. Quid de Scipione eburneo, sceptrum referente, tandem profertur? Illum primum sibi in manum dedit Priscus Tarquinius, in cuius morem æmulati sequentes, ad ipsa Consulatum tempora eum transtulerunt. Pronuntiat de priscis Consulibus Valerius; eis non rubori fuisse, eburneo Scipione deposito, agrestem stivam aratri repetere. Hinc Scipionem pro ipso Consulatu usurpavit Ennodius. Desisto reliqua insignia persequi: cum nec necessitatis nec instituti ratio patiat: neque multum adeo præsidii in reliquis collocatum censuerim. Hinc ad textum redux, quomodo Consulatum potestas imminuta fuerit, paucis recensurus.

XIII.

Subtextit enim Pomponius: QVI TAMEN NE PER OMNIA REGIAM POTESTATEM SIBI VINDICARENT, LEGE LATA FACTVM EST, UT AB EIS PROVOCATIO ESSET, NEVE POSSENT IN CAPVT CIVIS ROMANI ANIMADVERTERE, INJUSSU POPVLI. Eam vero rogavit Valerius affectatæ monarchiæ suspectus, uti supra fufius dedi declaratum. Hinc postea sive quod re vera, sive simulata fronte populum coluerit, Poplicola appellatus. Tum vero maiestatis axioma transcribi in populum: fasces eidem securium submitti, retenta saltem virgarum congerie: Consules in magistratus nomen tantum non incidere. Simulachrum perdurabat saltem potestatis summæ; & nescio quod venerandum plebi vestigium. Maiestatem enim eis adhuc circumdare, vel illam divisim in utrosque ordines competiisse, statuere, intricatam spirat difficultatem. Arctissimum & inseparabile ejus postulatam est, neminem revereri superiorem in civitate. Quin intimæ essentia impressum cerni in civitate ubique. Duos soles non patitur terrarum orbis: nec duo summa imperia una ditio perfert. Jam vero summa Jura populo

D

addi.

addicta erant: qui igitur apud Consules remanere poterant? Nec particulas jurium cæterorum relictas asseverarem. Cum ex iis principalibus omnia dependeant. At enim vero exercuerunt tamen reliqua? ita est. Sed quam diversum, jus ex se tenere: & ejus usum alteri referre acceptum! Illud eminentiæ est: hoc undi tituli & exercitii. Precarium imperium abhorret a se ipso: nec ullius ignominie mentio magis unquam terruit imperantes, quam illius. Ex jure vitæ & necis & provocationis titulo, tanquam immoto fonte & fundamento, cum reliqua jura tum superioritas derivantur, quibus migrantibus & ipsa majestas exulat. Aut igitur communicavit majestatis particulas saltem, aut abdicavit quasdam, detentis cæteris, aut omni potestatis vigore se exiit Valerius. Prius aperte fallit. Non enim in consortium populum sibi adsevit Poplicola, ut æqualiter cum ipso illa jura verfarer; sed lege efficaci sanxit provocationem ad populum, quam si populus accepit, penes ipsum remanere per naturam non potuit. Duo enim provocationis jure separatim gaudere nequeunt: quia illa majestatem infert, quæ in una civitate quoque una saltem est. Post jus vitæ & necis subtexit, apertum alienationis documentum. Sibi enim ipse id sat perspicue recidit fanciens, ne posset animadvertere. Qui igitur actus, potentia sublata? Adhæc adjecto, quod potissimum urgeo: Injussu populi, ergo potuit ad ejus mandatum. Si cum ICTis ex contrario argumentor. Jam vero nihil majestatis indoli adeo repugnat, quam juberi ab altero. Et sane cessat communicationis opinio, quotiescunque fundamentum ita communicatur, ut eodem privemur ipsi. Illas vero alienatas potestates intimam majestatis naturam circumstare, infra adhuc evadet clarius. Ad abdicationem ergo partialem, ut ita loquar, negotium verget? Impossibilis ea videbitur cardinalium jurium, si, quicquid sit majestatis, retine-

tinere placeat. Qui igitur hoc instituit, reliqua simul jura tacite transfert, quæ sine eorum allegatione non exeri, & facili negotio ab eisdem suffocari queunt. Nempe breviter ita habet: Fundamentum sequuntur reliquæ qualitates. Penes quem illud residet, ita ut alter ne quicquam id simul participet; eum reliqua jurium insignia comitantur. Vi scilicet consequentiæ, cum exerceri sine illo haud sit integrum. Jam vero id eximie in jure vitæ necisque se prodit. Cerne legum incunabula: cerne belli pacisque potestatem. Illæ scribi non nisi subdito possunt: alias facile irritæ futurae. Quid enim si refragetur? si nolit audiens esse dicto? si leni manu duci derrechet? Aut plectas eum, aut majestatis sprete contumeliam dolere habebis. Hoc experiri acerbum & indignum plane majestate est: Illud frustra conaberis, animadvertendi in ejus caput potestate orbis. Sed vero implorabis forsitan alterius opem, id axioma tenentis, ut adigat ad obsequium refractarios. Tum vero laudas superiorem, facultatem tuam nullam fateris, exercitum aperte nudum demonstras, plane juri quod ex te haberes, dissimile. Sed vero nec belli jus hoc modo proderit, maximo momento destitutum. Sine milite & pecunia, rerum gerendarum nervo, bellum geritur nullum. At enim si nolit subditus tendere in aciem, vel solvere sumptus ad legendum exercitum? cogendus erit. Sed ista coactio præsupponit jus in caput, & in territorium facultatem. Quid de Tributis dicam? Quid de judiciis cæterisque juribus? Illa non exigi: hæc non exerceri vel capitaliter, vel indicta multa, par est propria auctoritate; nisi fundamentum possideas.

XIV.

Tentari igitur ultimum potest: Valerium amotis principis juribus, reliquis simul tacite, & ut cum Philosophis loquar, implicite renunciaffe. Tum vero nata Democra-

tia. Quamvis non iverim inficias; consules adhuc, tanquam maximos magistratus cultos, & cum eos, tum Senatores saepe exercitio abufos. Sunt quidem haud pauci, qui majestatis facultates tum in Consules tum in populum divisim se diffudisse propugnant, moti eumprimis Historicorum monumentis, a quibus mox autoritate, mox potestate, mox ipsa majestate armantur Consules, post provocationis legem. Ac eos quidem facile permitto suo abundare genio: id saltem moneo, autoritatem tanti non esse, ut majestas elici exinde queat. Ubi imperant omnes, parent singuli, cuique magistratuum sua constat autoritas: quicquid tamen ejus est, ex radicali potestate, in populo fundata, defluit. Accendit Solis lumen, Lunam, non diutius quicquam lucis disperfuram; quam illud sidus benignius radios suos eidem commodaverit. Potestas Consulibus superfuit; sed non summa. Majestas nulla; sed amplitudo. Hanc enim cum illa confundere amant sapius Historici. Unde Tacitus: *majestas* i. e. amplitudo sive autoritas *Principem defendit*. At enim eam saltem metus & admiratio pariunt. Concomitans majestatis est; sed inferioribus potestatibus quoque commune. Nec demum attendimus Polybio, tres classes hic extruenti, conspectas simul rum temporis in orbe Romano. Consulibus imperium dat, Senatui auctoritatem, potestatem populo, eam felicissimam auguratus Remp. quæ tribus formis vestita simul laudaretur. Liceat quidem viro Historico potestatis radicem cum exercitio confundisse, posito forsitan imperio, pro ejusdem administratione. Fefellit enim forsitan ejus iudicium, quod regimen administrabant Consules; qui interrim parum curavit, an ex se, an precario illud gubernarent. Quod illa mistio præ cæteris fortunata exclamanda veniat, nolo hic tangere. Certum est, vix confusionis periculum; illa admilla, iri declinatum. De cætero magis

gis rem intricat, quod extra urbem usque ad 100. lapidem Consules provocationi cedere non fuerint astricti. Præterea reponunt, ipsos & tempore belli noxios, sine populi conscientia, dignis modis supplicio mactare potuisse. Hinc facile esset colligere, eos & tum in consortium majestatis fuisse adoptatos. At enim vero illa quæcunque sint, nondum summæ potestatis particulas; sed nudum exercitium, extra urbem cum tanto effectu commissum, arguunt. Nimirum majestas habebat populum: cum vero omnibus negotiis non sufficeret, nec singulis controversiis decidendis, extra urbem cum primis exortis, diem dare vellet, quosdam protrahebat in consortium publicæ lucis, sine ipsorum consensu jus ibidem reddituros, eamque copiam faciebat consulibus. Sed illa administratio saltem revocabilis erat, facile a populo, si placuisset, immutanda. Quod si ullum jus in eisdem fuisset radicatam, in toto R. orbe id exereere potuissent. Majestas est potestas in civitate ubique: ergo quodlibet Jus infert potestatem exercendi id ubique, cujus causa allegatur. Quod enim totum inhabitat, in omnes partes divagatur. Jam vero ne ullum quidem Jus absolute & ubique in urbe exercere eis licebat; eorum actibus facile per provocationem ad populum irritis evasuris; id quod supra fusius tractatum fuit. Nunc vero belli tempus extraordinarii quid alebat, cum enim illud sine disciplina in rapinas & latrocinia degeneret; utique dispiciendus erat, qui gladium stringere & militis petulantiam corrigere valeret. Hinc vel Dictator prodebat, summa potestate terribilis: vel eadem extra ordinem honestabantur Consules, uti infra constabit: vel denique exercebant permissu populi jus belli ut Duces summi, non inturbandi temere in negotiis militaribus, per molestas provocationis ambages. Simili exemplo Venetorum Dux apud exercitum summas tenet; imperio nihilominus radical.

dical. (liceat ita loqui) apud *aptes* perdurante. Ex arboris superiore quidem parte excrescunt folia: radices tamen vis & hæc & illam protrudit. Ad fundamentum ergo; non speciem externam, sæpius fallentem, respiciendum est.

XV.

Certum est, populum suæ potestati admodum hic fuisse velificatum. Hinc Livius: *Gratum id multitudini spectaculum fuit, summissa sibi esse imperii insignia, confessionemque factam, populi quam Consulis potestatem, vimque esse majorem.* Sic igitur multum detractum dicam? an derogatum plane potestati Consulum fuit, qui vivente adhuc Bruto ante legem Valeriam summam rerum in civitate tenebant. Plurimorum tamen jurium exercitium, tanquam primariis magistratibus eis superfuit: quæ quidem cumulat Justus Lipsius. Ac tum quidem hunc regiminis modum ad 17. fere annos deturbatis regibus tulit populus: nisi quod Dictatores fuerint interjecti, summæ majestatis diademate condecorati. Cum enim gravia sibi bella a finitimis metuebat Senatus, vel seditionis imminebat periculum; Consules provocationis remedio populo superstite, sperni suæ autoritatis amplitudinem advertentes, ad hoc singulare imperium decurrere. Hinc, SCTO hanc in rem concinnato, & a populo ratofacto, nominaverunt Dictatorem, qui hostis imperum & plebis pertinaciam coerceret, insigni Reip. emolumento. Major enim & concordior vis, tumultus exortis procellis, in unius imperio, quem collega nemo aut inturbat improbe, aut intempesta mora tardat. Tum vero omnia regalia jura fuisse restaurata haud immerito dixeris, & unius manibus reddita. Multum lucis hic affandit dictis Jctus noster, quando subjicit: *Populo deinde aucto cum crebra orientur bella, & quadam acriora a finitimis inferrentur, interdum re exigente, placuit majoris potestatis magistratum constitui.*

tui: itaque Dictatores proditi sunt, a quibus nec provocandi Jus erat, & quibus etiam capitis animadverso data est. Ad stipulator huic adest Dionysius: Sequenti vero die coacto rursus Senatu, detrectantem tunc etiam & contra omnium monita non decedentem (Lartium) de proposito, assurgens Claelius pronunciat (ut Interreges confueverant) ipseque Consulatum ejurat. Hic primus omnium Romæ Monarcha designatus est, cum plenaria belli ac pacis omniumque aliarum rerum potestate, & Dictator appellatus. Hæc ille. Ex quo asserto haud obscure colligere est; Consules deposuisse simul quicquid illis fuit potestatis; aut certe ad Dictatoris nutum paruisse. Quod Papyrius Dictator fati evincit ipse: *Quæro de te Q. Fabi, cum summum imperium Dictatoris sis, pareantque ei Consules regia potestas, Praetores eisdem auspiciis, quibus Consules creati, æquum censeas nec ne, magistrum equitum dicto audientem esse?* Nec mora virgas & secures expedire iussit, indubium absolutæ potestatis documentum. Hinc si Plutarcho & Appiano habenda fides 24. fasces tum virgarum tum securium Dictatoribus prælati sunt. Hoc vero munus in eo abhorruit ab interregis dignitate: quod hujus imperium 5. dierum spatio circumscribebatur: illius ad 6. menses protendebatur. Hinc Pomponius: *Hunc Magistratum, quoniam summam potestatem habebat, non erat fas ultra sextum mensem retinere.* Et id est, quod Ulpianus dicit: *Apud veteres Dictatoribus ad tempus summam potestatem fuisse creditam.*

XVI.

Hactenus majestatis adhuc opinione venerabiles Consules a populo quidem, sed nullo magistratu coercendi. Scrutari nunc placet, quid per tribunorum constitutionem eisdem decesserit. Cum enim plebs premeretur; ab omni regiminis fere exercitio excluderetur, quod cum Consules tum Senatores pro arbitrio agebant, ipsa vel parum curante, vel apto furo decepta; tum illa ex alto quasi sopore demum

demum excitata, indignata ad Senatus festum, cœpit juris in se quoque simul (cum pars populi habeatur plebs) transfusi, & ab illo inique intercepti meminisse. Stimulabat excitos jam sedibus suis animos cum primis durissimum servitutis jugum, subinde subeundum, ex alieno a re laborantibus. Quæ licentia, sive lege, sive consuetudine permessa, eo processit iniquitatis, ut multi in terga miserorum crudeliter sævirent, instar mancipiorum servili illos modo agitantes. Nihil libertatis dulcedine suavius: nihil servitutis pretio liberis hominibus ingratius. Deperdita res est, ubi plebs servitute se opprimi sentit, & ad conspirationem proximus gratus. Tum enim omnis imperii immemor, vel libertatem recuperare, vel ejus specie fascinata, morte simul ejus memoriam abrogare præsumit. Idem & hic evenit. Dignos enim questus in Senatum illa expediebat sapius, crudelitatis impotentiam multum execrando. Se in eam conditionem detrudi, ubi non tam infra servorum, quam bestiarum ipsarum propemoeum vilitatem se positam iri intelligeret; adhæc deseri a Patribus, & spe auxilii vana lactari. Jamque discurrentium fremitus tota urbe percrebescebat. Incaluerat multitudo, pro Duce pervicacissimum fecutura. Cumque Sicinius quidam inclamaret, nihil esse cunctandum, proficiunt universi, & rapta quæ quisque potuit arma ferentes, successione facta in montem sacrum reconciliare sibi allaboraverunt. A quo demum apta oratione, a conspiratione membrorum adversus ventrem desumpta, persuasa est; si ex suo corpore magistratus crearetur, resistendi Senatus actibus, si qua plebis negotium ageretur, potens. Satis rem tangit Pomponius, *iisdem*, inquit, *temporibus, cum ples a Patribus secessisset, anno fere 17. post reges exactos, tribunos sibi in monte sacro creavit.*

XVII.

Hinc igitur Tribuni plebis sacrosancti & inviolabiles, negotiorumque Senatus omnium Inspectores Cæterum eorum potestas ab initio intercessionis limites non excedebat, expers omnis iudicii civilis: cum de jure controverso ferre sententiam eis vix erat integram. Hinc Gellius: *Tribuni plebis antiquitus creati videntur, non juri dicundo, nec causis querelisque de absentibus noscendis, sed intercessionibus faciendis, quibus præsentibus fuissent, ut injuria, quæ coram fieret, arceretur.* Post tractum vero temporis emergere ex imo & in magnum culmen eniti cæpit potestas Tribunitia. Jura enim reddidisse in civitate Tribunos, affirmat Ictus. Et quid aliud est, quod Ulpianus stipulationis tribunitiæ meminerit, quam ut palam faciat, Jurisdictionem in eos competiisse? Omnis effectus suam præsupponit causam: nec ullum nobile judicantis officium, ad quod referendæ stipulationum formæ, sine Jurisdictione cernitur: alias irritum, alias injustum est. Omnes honorariæ stipulationes ex Jurisd. descendunt, quæ per merum Prætoris officium explanatur. Prætorias vero audire nostras, hætenus in Ictorum scholis receptum est. Hinc Cl. Ludvvelus: *Prætoriaræ vero stipulationes sunt, quæ a Prætoris aliove Magistratu non judicante interponuntur.* Id quod manifeste etiam ad tribunos extenditur. Sed enim vero quam creverit & multum obfuerit consulari Tribunitia potestas, facile agnoscet quicumque in animos plebejos paululum inspexit. Ab imperio enim remoti insensissimi imminent Reip. statui: id vero consecuti, artis Imperatoriæ ignari, male tractant. Honores insveti rectitudini actuum obstrepunt: potestas se iis infundit, quam insolentia inflat, ut non nisi in crudelitate eam sitam esse arbitrentur. Satis exemplo hic tribuni sunt, adeo ad superbiam prolapsi, ut coercere Consules non contenti,

E

tenti,

enti, eos in vincula conjecerint non semel, & ad mortem damnaverint. Hinc Zonaras ait: *Consules ab iisdem (tribunis) in carcerem ductos; & quosdam indicta causa occisos, nec eis adversari quenquam ausum, nisi sacer esse & ipse voluisset.* Nec minus est, quod ipsi Patres plebiscitis se submittere per Tribunorum importunitatem fuerint adacti, lata lege Hortensia; & plane ex plebe Consules quoque creati fuerint. Neque vero de Decem viris ero prolixior, quid per eos temptum Nostris, lance curiose trutinaturus. Tum enim temporis abdicasse se muniis omnes magistratus Pomponius tradit. Qui tamen regiminis modus insolens & gravis mox iterum locum fecit pristino. Ac tum quidem, testante Livio, lex de provocatione altera vice fuit recuperata a Valerio quodam Consule, addita comminatione *si quis ullum magistratum sine provocatione creasset, eum jus fasque esset occidi: nec eam eadem capitalem noxam fore.* At enim vero nec hic constantior plebs, rixis iterum enatis, inter se & Patritios novos iterum extorsit magistratus, tribunos nempe militum, tum ex se, tum Patribus creandos, consulari potestate. Adi hic Pomponium. Sed enim vero hoc de omnibus post Bruti mortem a provocationis lege, magistratibus, excepto Dictatore pronuntiaverim, utcunque potestate præditos nihil transmutasse Democratiam: siquidem populus potestatis tenax, nihil ejusdem a se ex voluntate dimisit: quin quamprimum magistratum potentia promicare cepit, eam reprimere fuit adortus. Qua fini & Lex Valeria tertium fuit suo robori restituta. Cum enim plebi ad modum superbe & avare a ditioribus imperitaretur, salutari provocationis remedio non una via impedito; adhæc cæderentur interdum provocatores, si qua improbe proclamare sustinuerint; AM. Valerio tertium lex de provocatione sancita fuit, qua insimul cavebatur, ne

ne qui provocasset virgis castigetur, vel securi percutiatur. Eo igitur hæc omnia de Tribunis plebis, Decem viris, & Tribunis militum adducta fuere, non ut majestas eisdem attribueretur; sed pateret saltem, quomodo & dignitas suprema, Consulibus adhærens, vitium fecerit, constitutis aliis magistratibus, vel majori, vel æquali potestatis exercitio.

XVIII.

Hactenus igitur quoque potestatis Consularis decreta; nunc incrementum, extra ordinem enatum, paucis videamus: quo potestas iterum nobilitate & sibi vere restituta est. Quod si enim atrox negotium oriretur, quod desperabant omnes, vel per bella improvisa, vel per urbis incendium, nec tam cito Dictator poterat prodi, vel is non placebat; tum ad Consules summa Reip. cura absolute devolvebatur, SCTo oblata. Formulam ejus brevis & solennis depingit Justus Lipsius sequentem: *viderent Consules, ne quid detrimenti acciperet Resp.* Hoc vero edicto cessabat provocatio omnis, & animadversio capitalis restituta censebatur. Bene Salustius: *Senatus decrevit, quod plerumque in atroci negotio solet, darent operam Consules, ne quid Resp. detrimenti caperet, ea potestas more majorum magistratui maxima permittitur, exercitum parare, bellum gerere coercere omnibus modis cives atque socios, domi militiaeque, summum imperium ac judicium summum habere: aliter sine populi jussu nullius earum rerum Consulibus jus est.* Hactenus ille. Hinc tandem negotium ita expedit cit. Lipsius: *uno verbo restituebatur eis hoc decreto, jus regium vetus, per provocationem aliasque leges ademptum.* An vero extra hunc casum servitutis & deportationis pæna multare valuerint cives non spernendæ quæstionis est. Cum enim vita non lædere

tur, videbatur id licuisse Consulibus. Sed enim vero eis animadvertere inhihet ICtus; id quod naturalem & civilem mortem importare mihi indubium est. Æque capitalia dicuntur, quæ deportatione, quam quæ ipsa morte expiantur crimina; & a civium societate instar putridi membri rescindi, erat vita discedere. Hanc naturalem spiritus migrans excutit; civilis tum jam definit, sicubi iuribus civitatis exciderimus. Non enim tunc homo quis ut animal & vivum spectatur; sed *ut homo civilis*, ut docet Heigius; vel *ut civis*, ut Wesenbecius propugnat. Videatur & Bachovius hic.

XIX.

Supereff ut de ultimis §. nostræ verbis dispiciamus: SOLVM RELICTUM EST ILLIS (CONSULIBUS) UT COERCERE POSSINT, UT IN VINCULA PUBLICA DUCI JOBERENT. Quænam coercitio hic attendatur haud difficile ex antea dictis eruitur. Exulat enim hic capitalis, populo superius reservata. Mollior igitur amplectenda & ad modicam castigationem aptanda. Dicunt eam iis indulgendam quæ ex Jurisdictione promanat; hanc enim & quamcunque constituere coercionem, quin omnem magistratum sua gaudere Jurisdictione. At enim vero si in latifundio suo Jurisdictionis notionem examinamus; post legem latam eam iis adhaesisse, vix asseruerim. Quid enim aliud illa est, quam summa in rebus civilibus & criminalibus cognoscendi, statuendi & exequendi potestas? Illa vero per antea dicta expresse est recisa; qualis ergo Jurisdictio? Potestatem eis concedimus; sed non summam; Jurisdictionis exercitium; non Jurisdictionem. Nullus enim magistratus Jurisdictionem sibi vindicare potest. Hinc eleganter Calvinus inquit: *Quamobrem cum Suetonius in Caligula ait: Magistratibus liberam*

beram

beram jurisdictionem concessit, sine sui appellatione, non intelligit potestatem juris condendi; sed juris dicendi. Nam quum Judex jurisdictionem exercet, dicitur jus dicere. Et enim non exterminat hæc vocabuli acceptio Ictorum præcepta, cuilibet ut supra notatum, magistratui, jurisdictionem adscribentium: siquidem tum per Jurisdictionem non Jus majestaticum; sed limitatam, sed restrictam, sed dependentem potestatem indigitare solent. Et talem etiam competiisse in Consules post conditam legem, palam est. Per coërcitionem igitur h. l. modica intelligitur, quæ Jurisdictioni adhæret; & sine qua jurisdictio nulla est. Hujus intuitu capere poterant pignora. Hinc Cicero: *Pignoribus ablatis instituit eum coërcere.* An & verberibus? id quidem ex Jurisdictionis incunabulis fluit, quia hæc ut supra dictum coërcitionem poscit: at enim reluctatur. Valerius adstruendo, ita legem fuisse conceptam, ut ne civem Romanum adversus provocationem populi necare vel verberare Consules vellent. Rex expediri forsitan poterit, sicubi personæ & verbera attendantur. Idem & de multa placet. Quamvis enim passim ex Jure constet, ejus indicendæ potestate armatos esse magistratus; distinguendum tamen hic putaverim inter multam mediocrem & graviozem, quæ vel mediam, vel majorem partem bonorum fisco infert. Illam licuisse indicare (non tamen exinde negato auxilio provocationis) hanc fuisse prohibitam sine prævio populi consensu. Quo de casu exaudiendus Dionysius, quando habet: *si magistratus unum aliquem civem capite pleclere aut flagris cadere, aut pecunia multare velit, licere privato ad populum provocare.* Inter hæc notari velim multa sibi arrogasse tum Consules tum Senatores; quæ ex Jure præsumere non debuissent.

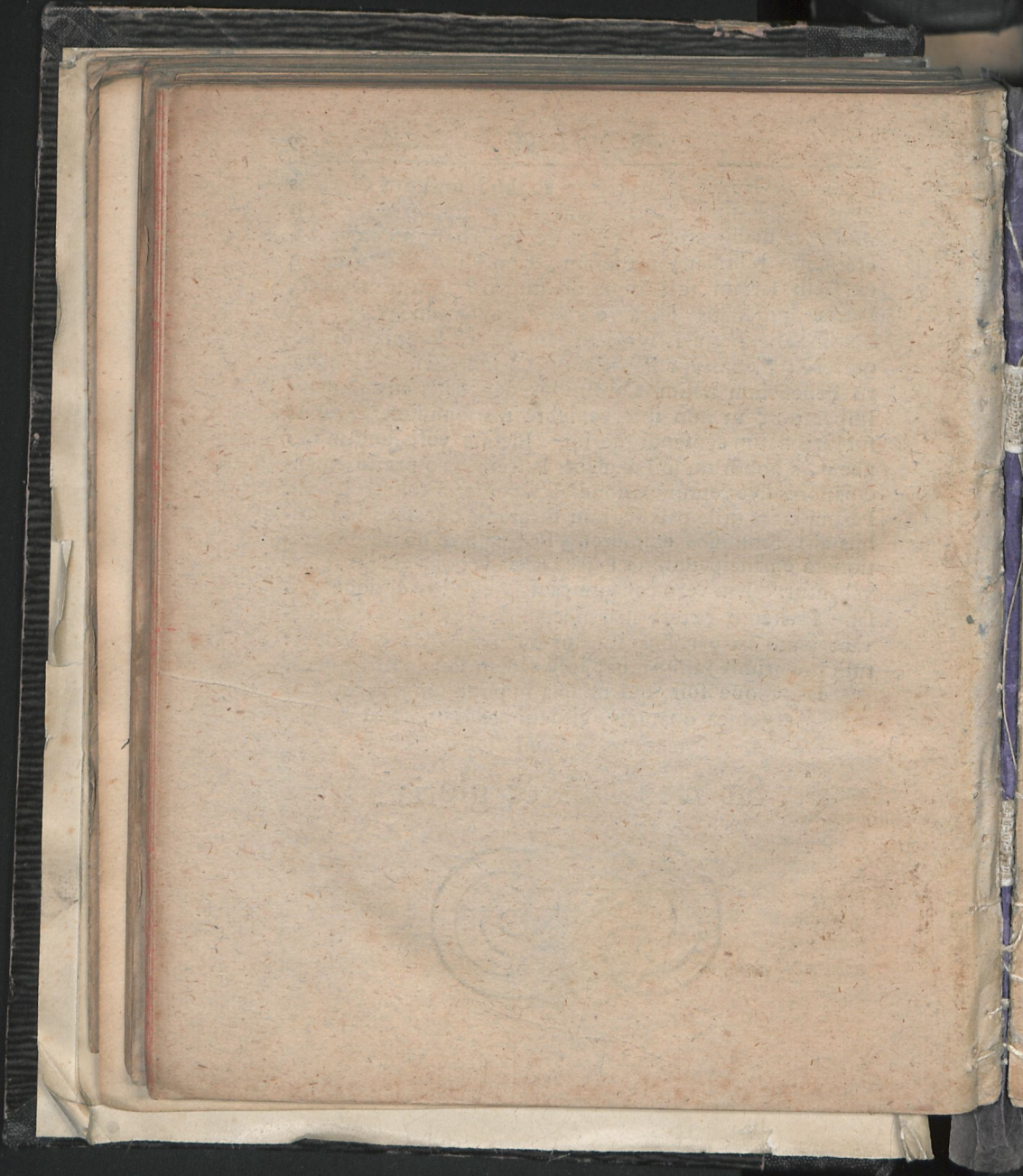
XX.

Ad ultimum potestatem in vincula ducendi connexionem coercitioni, quæ capitalem effugit, verius est, quam ut prolixè hic id evincere conemur. Et fallit sequela tenor a vinculis ad capitalem animadversionem. Hodie enim omnes magistratus delinquentes in carcerem conjicere possunt; absit vero, quod judicare. Sunt vero vincula custodia, compedes latumiae ac omnis generis coercitio; eaque Jctis vel publica vel privata. Quis vero carcer hic insinuetur solutu facile est: cum privatus, qui dicitur, per leges patere nequeat. Ad publicum igitur res delabatur, quem magistratus habet ad puniendos homines infrunitos. Carcerum vero publicorum tria apud veteres distinguebantur genera. Unum lene plane, quo inciviles homines noctu detinebantur, ut a doctis viris bonis ibidem moribus imbuerentur: alterum, quo alieno ære obruti & carceris tædio ab inita vitæ petulantia deterrendi claudebantur: tertium quo immanibus polluti delictis, caelo, hominum consortio indigni, vitiis & vitæ turpitudine de famati, ac plectendi propediem, intrudebantur. Nec est, quod ambigam, omnibus his vinculis suos potuisse constringere cives Consules; sententiam vero fontibus dicere haud potentes. Ad solum proclamo omissis aliis Scipionem Asiaticum, fulmen illud bellorum terribile; cui, testante Valerio, judicatae pecuniæ non satisfacti, vincula inserta sunt publica. Et hæc fere fata experti Consules sunt, initio summi, post aliquantulum gradu inferiores: usque ad Imperatoris tempora nostri tamen non plane eo dejecti. Licet enim nihil plane potestatis, Imperatorum imperio invalescente, abs se habuerint, eam tamen demortuam superstes dignitas ab oblivionis caligine quasi vindicavit. Amplissimos

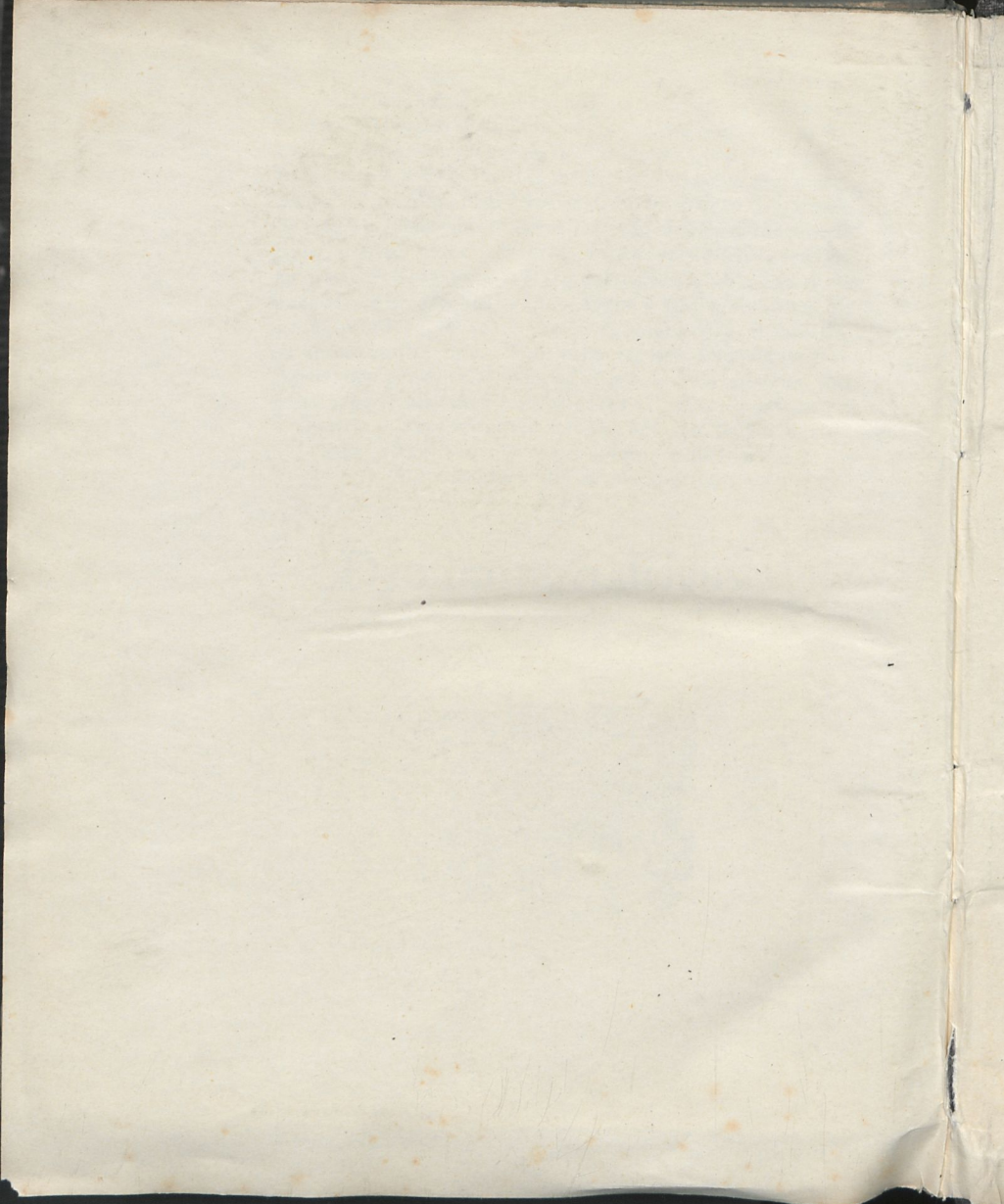
simos eos laudat Jctus : nec ab hoc multum diversus Zeno Imperator, gloriosissimi titulo decorare eosdem non fuit dedignatus. Quid de nostro Imperatore Sacratissimo Justiniano proferam, Consulum auctoritatem ex facili sartam tectamque præstituro? quantum erat, Patriæ potestatis sacra egredi? quantum erat, ex homine alieno juri subiecto, sui effici? omnia sibi acquirere; plenarium Patrisfam : jus indipisci. Hoc vero beneficium statim Consulibus designatis circumdedit Imperator, ut non interveniente manumissime Parentis sui juris statim censendi fuerint. Ideone vero hoc modo nec pars bonorum filii manebat Patrem, pro pretio emancipationis sive remuneratione alias conferri solita? Ita est. Parum enim utile privilegium foret nisi oneribus instantibus alias submissos eximeret. Præter hæc ob remunerationem emancipationis a Patre factæ illa bona eidem referabantur. Jam vero cessante causa, effectus quoque cessat. Prætereo cætera magnificentia argumenta. Sublevant enim iis partibus functurum Theodos : & Valentum præprimis Justinianus; ipse eadem satis perstringens. Is quoque fuit, qui missilia in populum jactare, argentea quamvis, eisdem reddidit. Sed tantum de Consulibus.

Sit Deo laus & gloria.

ULB Halle 3
002 618 818

56

VDA

1663 51
-9

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

CONSVLIBVS
ROMANORVM

QVAM

PRAESIDE

CHRISTIANO *Flengeln*

ICTO AMPLISSIMO ANTECESSORE CELE
BERRIMO CVRIAE ELECTORALIS VITEBER
GENSIS CONSISTORII ECCLESIASTICI SCABINATVS
ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSES
SORE GRAVISSIMO ETC.

PVBLICAE VENTILATIONI SISTIT

GODOFREDVS *SEMAUS*
VITTEBERG.

AD D. XXIII. MAII ANNO MDC LXIII.

VITEMBERGAE,
RECVSA IN OFFICINA HAKIANA.
MDC CXXXIX.

(5)

